

*Ковальчук Олександр Петрович
Табачук Євгенія Валеріївна
Якушевський Олексій Вікторович*

Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, Київ

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ БРИГАДИ ТАКТИЧНОЇ АВІАЦІЇ (ВИНИЩУВАЛЬНОЇ) ПІД ЧАС УРАЖЕННЯ НАЗЕМНИХ (МОРСЬКИХ) ОБ'ЄКТІВ ПРОТИВНИКА У СТАБІЛІЗАЦІЙНІЙ ОПЕРАЦІЇ ОПЕРАТИВНОГО УГРУПУВАННЯ ВІЙСЬК(СИЛ)

У статті розглядаються питання підвищення ефективності бойового застосування бригади тактичної авіації (винищувальної) під час ураження наземних (морських) об'єктів противника у стабілізаційній операції оперативного угруповання військ(сил) за рахунок урахування факторів, що впливатимуть на ефективність виконання завдань.

Ключові слова: *авіація, бойове застосування, ефективність.*

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Ефективність бойового застосування бригади тактичної авіації під час ураження наземних (морських) об'єктів противника у стабілізаційній операції залежить від великої кількості факторів. Значка кількість факторів створюють передумови для прояву певних бойових можливостей, своєчасна реалізація яких призведе до підвищення ефективності під час ураження наземних (морських) об'єктів противника в стабілізаційній операції. З іншого боку, існують фактори, які навпаки створюють загрози виконанню завдань бригадою тактичної авіації. Їх можливо класифікувати за можливістю зміни, за приналежністю до системи і за ступенем визначеності[1,2].

Вирішення питання вибору показників тісно пов'язане із змінюваними факторами через зміну параметрів які корелюють способи ведення бойових дій і ведуть до зміни просторових, часових та імовірнісних характеристик. Зміна цих параметрів дозволить визначити раціональний спосіб ведення бойових дій бригади тактичної авіації, що забезпечить досягнення необхідної ефективності під час ураження наземних (морських) об'єктів противника у стабілізаційній операції [3]. Також нам цікаві внутрішні фактори які пов'язані з властивостями авіаційної бригади та зовнішні, до яких слід віднести вплив навколишнього середовища, дії противника і характер дій наземних військ.

Для раціонального визначення факторів, які впливають на хід виконання операції або її результат потрібно розглянути форми та способи бойових дій, бойові можливості, завдання які покладаються на винищувальну авіацію.

Аналіз літератури. Питанням визначення основних показників для оцінки ефективності бойового застосування авіації присвячені матеріали праць за даною тематикою, аналіз яких показав, що дане питання розкриті й аргументовані в недостатній мірі. Так у [4] розглянута коефіцієнтна методика оцінки ефективності бойових дій авіації. У [5] надані показники, однак не враховані особливості функціонування складних систем авіації. Також не розглянуто показники, які впливають на виконання завдань в ході стабілізаційної операції.

Мета статті. Надання рекомендації щодо вибору показників оцінювання ефективності бойового застосування бригади тактичної авіації (винищувальної) під час ураження наземних (морських) об'єктів противника у стабілізаційній операції оперативно-тактичного угруповання військ.

Виклад основного матеріалу. Бригада тактичної авіації (винищувальна), в ході стабілізаційної операції оперативно-тактичного угруповання може залучатися до виконання завдань щодо знищення повітряного противника, прикриття військ та об'єктів

від ударів тактичної авіації противника, забезпечення бойових дій своєї ударної та транспортної авіації, а також авіаційної підтримки військ.

Проте за рахунок якісних змін сучасних зразків озброєння та військової техніки завдання які виконуються можуть змінюватися в залежності як від обстановки яка склалася, так і від наявних сил і засобів які можливо використати при виконанні завдання.

Серед основних завдань авіаційної підтримки військ виділимо подавлення засобів протиповітряної оборони противника, ураження пунктів управління, літаків на майданчиках, ураження мостів, переправ, залізничних станцій, мінування з повітря.

За досвідом АТО на ефективне застосування бригади тактичної авіації впливали як об'єктивні так і суб'єктивні фактори:

відсутність чітко позначеної лінії бойового зіткнення, у тому числі під час підтримки своїх військ у час виконання завдання;

нестандартність побудови бойових порядків;

пріоритетність вибору ударно вогневого впливу;

розширення спектру вогневих завдань більшість з яких потребує вирішення нетрадиційними методами [4].

З особливостей проведення сучасної стабілізаційної операції виділено значне збільшення глибини ешелонування угруповання військ та відстані між бойовими порядками.

З метою вибору показників ефективності бойового застосування необхідно чітко сформулювати бойове завдання, стан, можливості своїх сил, склад і характер дій противника, фізико-географічні особливості району операції а також врахувати інші умови обстановки що склалися.

Наприклад, завданням бригади буде ураження реактивної артилерії противника для унеможливлення виконання намірів противника у наступі та обороні.

На практиці потрібно визначити льотний ресурс, бойове напруження бригади тактичної авіації. В залежності від льотного ресурсу визначити ступінь готовності до бойового польоту. Визначити раціональні засоби авіаційних засобів ураження (АЗУ), що включає вибір варіанта підвіски (тип і кількість одиниць), порядок використання видів озброєння у змішаній схемі озброєння і відсоток бойового комплекту. При виборі АЗУ будуть враховуватись: характеристики озброєння; характеристики цілі; імовірність ураження цілі тими чи іншими засобами ураження і їх кількістю; очікуваний результат; вплив варіанту підвіски на льотні якості літака; профіль польоту; маршрут польоту; час відкриття коридору польоту своїх засобів ППО; радіус дії; тактичні прийоми та способи бойового застосування; рівень підготовки льотного складу; період підготовки літаків до повторного вильоту; можливість зміни варіанту підвіски. Визначити вид бойового порядку.

На кожному етапі бойового польоту необхідно розраховувати з одного боку на протидію противника вогнем, маневром, активним та пасивними засобами створення завад, а з іншого із можливими помилками дій членів екіпажів, рівнем їх бойової підготовки, надійності роботи технічних систем.

В комплексі кількісні та якісні показники будуть формувати бойові можливості по виконанню завдань стабілізаційної операції та отримання очікуваного результату бойових дій.

Виходячи з умов обстановки й інших факторів, які будуть впливати на виконання завдання бригадою тактичної авіації у стабілізаційній операції буде раціонально вибрати такі показники ефективності як: ймовірність ураження цілі та математичне очікування нанесеного цілі збитку. Тобто ймовірність ураження повинна бути не менше заданого числа цілей з визначенням математичного очікування нанесеного цілі збитку на визначеній площі ураження.

Висновки. Основні показники оцінювання ефективності бойового застосування бригади тактичної авіації визначаються відповідно до бойового завдання, яке виконується та факторів, які впливають під час його виконання. Тому, з метою ефективного виконання

поставлених завдань, запропоновані показники ефективності необхідно враховувати під час здійснення розрахунків щодо бойового застосування у стабілізаційній операції.

Список використаних джерел

1. Крюков М.П. Створення авіаційного угруповання за досвідом ведення локальних війн та воєнних конфліктів. Збірник матеріалів наукової конференції “Актуальні проблеми бойового застосування та забезпечення ВПС та військ ППО” // К: 2003р., - с.158-164.
2. Торопчин А.Я., Романенко І.О., Даник Ю.Г., Пашенко Р.Е. та ін. Довідник з протиповітряної оборони . // К.: МО України, Х.: ХВУ, 2003. – 260 с.
3. Крюков М.П., Невольченко А.І. Метод формування оптимальної групування сил для оперативного управління.// Сборник трудов. Академия ВС. України, Київ:1996.
4. Збірник інформаційно-аналітичних матеріалів кафедри Повітряних Сил щодо застосування військ (сил) в антитерористичній операції. – Київ: НУОУ, 2014. – 117с.
5. Улещенко О.А., Харащевський Р.В. Ефективність бойового застосування авіації - К.: НАОУ, 2007 – 460с.